

**Szkoła podstawowa klasy VII–VIII
GODZINA WYCHOWAWCZA lub ETYKA**

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 14 lutego 2017 r.)

**Szkoła gimnazjalna
GODZINA WYCHOWAWCZA lub ETYKA**

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem multimediiów (45 min)

**„Powiedz mi, po co ci te kombinacje...”,
czyli o relacjach nastolatków i dorosłych
w filmie „Obietnica” Anny Kazejak**

Opracował: Jarosław Basaj

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe
Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz
tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ zna stwierdzenia, skojarzenia związane z pojęciem szczęśliwej rodziny
- ✓ rozumie potrzebę wzajemnego porozumienia w rodzinie
- ✓ rozumie, jak ważne jest troszczenie się o relacje w rodzinie
- ✓ rozumie, że jest odpowiedzialny za własne postępowanie
- ✓ potrafi twórczo działać, wyrabiając umiejętność rozwiązywania problemów
- ✓ potrafi nawiązać kontakt z drugim człowiekiem
- ✓ rozumie wpływ komunikatorów internetowych na relacje między ludźmi
- ✓ odczytuje przesłanie filmu w kontekście idei wpisanych w kampanię społeczną fundacji Legalna Kultura

Metody:

- ✓ burza mózgów
- ✓ dyskusja moderowana
- ✓ rozmowa
- ✓ praca w grupach
- ✓ praca z tekstami kultury

Środki dydaktyczne:

- ✓ film „Obietnica” w reżyserii Anny Kazejak
- ✓ piosenka „To co czujesz, to co wiesz” zespołu Brygada Kryzys
- ✓ karta pracy
- ✓ odtwarzacz płyt DVD i CD
- ✓ rzutnik

Przygotowanie do lekcji:

Uczniowie samodzielnie lub z nauczycielem oglądają film „Obietnica” w reżyserii Anny Kazejak z płyty DVD wydanej przez Kino Świat lub na platformie VOD. Nauczyciel przed projekcją zapoznaje uczniów z zasadami korzystania z legalnych źródeł. Uświadamia im, że fundacja Legalna Kultura od lat prowadzi kampanię społeczną mającą na celu integrację twórców i odbiorców kultury oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za kulturę w cyfrowej rzeczywistości. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się w domu z zasobami zamieszczonymi w serwisie www.legalnakultura.pl oraz o zanotowanie swoich przemyśleń na temat filmu.

Powiązanie z podstawą programową z 14 lutego 2017 r.:

Powiązanie z podstawą programową z etyki:

I. Elementy etyki ogólnej.

1) zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych:

a) posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny: decyzja, czyn, sprawczość, konflikt, problem, podmiot działania (autor, sprawca), adresat działania, intencja działania, motyw działania, treść działania, skutek (konsekwencja), okoliczności działania,

b) rozpoznaje i nazywa wybrane emocje oraz uczucia: radość, smutek, strach, wstręt, zdziwienie, gniew, akceptacja, duma, miłość, nienawiść, przyjemność, przykrość, poczucie szczęścia, poczucie wstydu, poczucie winy, zazdrość,

d) zna i objaśnia podstawowe pojęcia związane z oceną moralną: dobro, zło, wartość, kryterium, zasada (norma, reguła), postawa, cnota, wada, obowiązek, sankcja, sumienie, wzór, autorytet, odpowiedzialność, prawo naturalne, prawo stanowione, godność, prawa człowieka, natura ludzka, prawda, szczęście,

4) analizuje klasyczne pytanie etyczne: „Jak należy (dobrze) żyć?”,

5) wyjaśnia różnice między dobrem godziwym, użytecznym i subiektywnie zadowolającym (przyjemnością) i podaje przykłady dóbr tego rodzaju.

II. Człowiek wobec innych ludzi.

6) wyjaśnia, co to znaczy, że rodzina jest dobrem wspólnym:

a) podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego rodziny.

IV. Człowiek a świat ludzkich wytworów.

1) podaje przykłady ludzkich wytworów materialnych i niematerialnych oraz rozważa ich znaczenie w kontekście pytania o dobre życie.

Fragment podstawy programowej z 27 sierpnia 2012 r.:

Powiązanie z podstawą programową z etyki:

(III etap edukacyjny, wymagania ogólne)

- I. Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych.
- II. Rozpoznawanie podstawowych wartości i dokonywanie właściwej ich hierarchizacji; dokonywanie wyboru wartości i tworzenie ich hierarchii.
- IV. Podjęcie odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne; rozstrzyganie wątpliwości i problemów moralnych zgodnie z przyjętą hierarchią wartości i dobrem wspólnym.

Przebieg lekcji:

• FAZA WSTĘPNA

Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i rozpoczyna rozmowę na temat rodziny. Uczniowie określają, jakimi cechami charakteryzuje się według nich dobrze funkcjonująca rodzina. Nauczyciel zapisuje proponowane określenia na tablicy, np.: ciepło, zaufanie, szacunek, zrozumienie, pomoc, miłość, zabawa, zasady, szczerość, odpowiedzialność, tolerancja, dobra komunikacja. Dyskusja powinna być przez nauczyciela tak moderowana, by uczniowie określili, w jakich relacjach powinni pozostawać ze sobą poszczególni członkowie rodziny, oraz wskazali sytuacje niepożądane, np.: kłótnia, pijaństwo, przemoc, agresja, brak wyrozumiałości, czasu i rozmów. Rozważania mogą zakończyć się zapisaniem na tablicy wniosków, np.: „Droga do sukcesu zaczyna się w szczęśliwym domu. Młody człowiek odnajdzie go w akceptacji, zaufaniu i miłości”.

• FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel inicjuje rozmowę na temat filmu „Obietnica”. Przypomina, kto jest jego reżyserem i kiedy obraz powstał. Uczniowie dzielą się spostrzeżeniami, które zanotowali po obejrzeniu filmu. Nauczyciel zadaje im trzy pytania:

- Na jakie części można podzielić film?
- Jak można nazwać każdą z nich?
- Który moment w filmie jest przełomowy?

Następnie nauczyciel dzieli uczniów na sześć grup (A–F) i rozdaje karty pracy (materiały pomocnicze 1).

Ćwiczenie 1. Relacje dorosłych z nastolatkami.

Uczniowie oglądają około 6 minut filmu, w grupach dyskutują i wypełniają karty pracy. Na koniec jedna osoba z każdego zespołu prezentuje spostrzeżenia.

Przewidywane odpowiedzi

Uczniowie mogą wziąć pod uwagę poniższe sytuacje.

- *Lila schodzi do kuchni przed wyjściem do szkoły i rozmawia z mamą.*
- *Lila rozmawia z mamą Janka na szkolnym boisku. Kobieta daje jej rachunek za wizytę u stomatologa (jak się później okazuje, dziewczyna wybiła chłopakowi ząb). Rodzice Janka kłóć się; mama Janka mówi o tym, że młodzi powinni się rozstać.*
- *Lila wraca do domu, przez okno widzi kochających się matkę i jej chłopaka. Matka mówi, że córka za wcześnie przyszła. Lila prosi, żeby matka zadzwoniła do rodziców koleżanki, ale ona nie widzi takiej potrzeby. Lila nalega. Pokazuje świadectwo – mama i jej chłopak wyrażają zachwyt nad ocenami.*
- *Lila odbiera telefon od ojca, gdy rozebrana siedzi przed monitorem (rozmawia przez Skype'a z Jankiem); ojciec informuje, że nie przyjedzie, mimo że jej to obiecał. Na ekranie monitora widać mamę Janka rozmawiającą z synem, jest zdenerwowana, każe zerwać mu kontakty z dziewczyną.*
- *Mama Lili odbiera telefon od ojca, choć córka nalegała, by tego nie robiła. Zdenerwowana matka uderza Lilę w twarz; wchodzi chłopak mamy; Lila krzyczy „Uderz mnie!” i wychodzi, mówiąc: „Jesteście tacy słabi”. Chłopak przytula matkę – swoją kochankę.*
- *Zdenerwowana Lila idzie ulicą, widzi rodzinę Janka na działce za ogrodzeniem – siedzą przy stole, grają w piłkę, rozmawiają, sprawiają wrażenie szczęśliwych.*

Ćwiczenie 2. Charakterystyka rodziny głównej bohaterki.

Nauczyciel rozpoczyna pracę metodą burzy mózgów. Prosi uczniów, by biorąc pod uwagę spostrzeżenia z ćwiczenia 1, scharakteryzowali rodzinę głównej bohaterki – dopisali przy każdej osobie na schemacie odpowiednie cechy.

Przewidywana odpowiedź

We wnioskach uczniowie powinni zwrócić uwagę, że jest to rodzina niepełna, brak w niej otwartości i szczerości, jest za to dużo emocji i agresji.

Ćwiczenie 3. Zmiany, które zaszły w rodzinie bohaterki.

Nauczyciel prosi uczniów, by w grupach opisali zachowania dorosłych w drugiej części filmu i swoje spostrzeżenia umieścili na karcie pracy. Następnie zadaje dwa pytania:

- Jaki wpływ na wydarzenia i decyzje nastolatków mogły mieć relacje rodziców z dziećmi?
- Jakie zmiany zaproponowałibyście w rodzinach bohaterów?

Uczniowie formułują wnioski dotyczące przedstawionych w filmie relacji między rodzicami i ich dziećmi i odpowiednio uzupełniają kartę pracy.

Ćwiczenia 4 i 5. Nastolatki w filmie.

Nauczyciel prosi uczniów, by określili sposób myślenia i motywacje młodych bohaterów i odpowiednio uzupełnili kartę pracy. Zachęca ich, by spróbowali wyjaśnić, dlaczego nastolatki postąpili w taki, a nie inny sposób. Na koniec uczniowie dokonują oceny postępowania postaci.

Ćwiczenie 6. Wpływ Internetu.

Nauczyciel czyta na głos słowa reżyserki „Obietnicy”: „Film opowiada o pokoleniu żyjącym w świecie, który daje wszystko, nie wymagając nic w zamian. O pokoleniu, które używa wolności do stworzenia własnego więzienia – zasad, za których przekroczenie płaci najwyższą karę”. Następnie nauczyciel prosi uczniów, by wyjaśnili, jak rozumieją słowa klucze zawarte w wypowiedzi artystki: wolność i więzienie. Czy można je połączyć ze słowem Internet? Wolność – Internet – Wiezienie. Nauczyciel moderuje dyskusję. W stwierdzeniach uczniów powinny znaleźć się opinie na temat motywacji i sposobów korzystania z komunikatorów internetowych i portali społecznościowych, ich zaletach i wadach.

- **FAZA PODSUMOWUJĄCA**

Nauczyciel zwraca się do uczniów z prośbą, by nazwali ważne sprawy, o których mówi „Obietnica”. Następnie uczniowie zastanawiają się, w jaki sposób opowiedziana w filmie historia może wpłynąć na myślenie młodych widzów. Nauczyciel tak kieruje dyskusją, aby uczniowie zauważyli, jak bardzo ważne jest dbanie o właściwe komunikowanie się oraz utrzymywanie szczerych i opartych na wzajemnym szacunku relacji rodzinnych, a także podejmowanie dojrzałych decyzji i wspólne rozwiązywanie problemów. Przypomina, iż troska o uczciwość oraz konieczność poszanowania cudzej prywatności i własności wpisują się w założenia kampanii społecznej fundacji Legalna Kultura. Dodaje, że kształtowanie poczucia odpowiedzialności za współtworzenie kultury stanowi jedno z priorytetowych działań tej fundacji. Na zakończenie lekcji nauczyciel rozdaje uczniom tekst piosenki zespołu Brygada Kryzys „To co czujesz, to co wiesz”, którą śpiewa bohater „Obietnicy” (materiały pomocnicze 2). Jeżeli pozwala na to czas, warto włączyć fragment nagrania. Nauczyciel prosi uczniów, by zaproponowali swoją interpretację słów i określili, w jaki sposób wiąże się z filmem.

Przewidywana odpowiedź

Interpretacja – należy rozmawiać i dbać o uczucia, nie wolno manipulować.

W kontekście filmu tekst piosenki wyraża pragnienia bohaterów – miłość, czułość, spokojny dom, zrozumienie, szczerłość itp.

Zadanie domowe:

1. Wyszukaj w bibliotece domowej, szkolnej lub publicznej książki poruszające tematy podobne do ukazanych w filmie „Obietnica”. Zaprezentuj tytuły na kolejnej lekcji.
2. Przygotuj się do rozmowy o wpływie współczesnych komunikatorów (Skype, Facebook, telefon komórkowy) na charakter komunikacji i relacje między młodymi ludźmi.

Proponowana bibliografia:

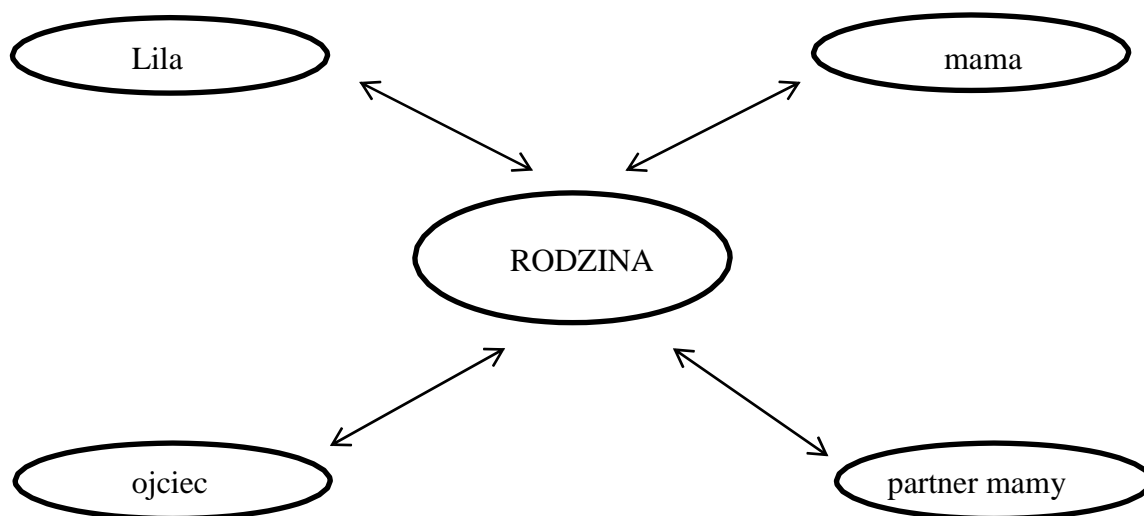
1. <http://www.polskieradio.pl/24/404/Artykul/1040688,Obietnica-Prawdziwe-zbrodnie-mlodych-ludzi> [dostęp: 10.10.2015].
2. Feber Adele, Mazlish Elaine, *Jak mówić do nastolatków, żeby nas słuchały, jak słuchać, żeby z nami rozmawiały*, Poznań, Wydawnictwo Media Rodzina, 2006.
3. Grygielski Michał, *Style komunikacji rodzicielskiej a identyfikacja dzieci z rodzicami*, Lublin, KUL, 1994.

Materiały pomocnicze 1. Karta pracy

1. Określ, jakie relacje łączą dorosłych z nastolatkami w początkowych sekwencjach filmu.

	Co robią dorośli?	Co robią dzieci?	Jakie są tego skutki?
A			
B			
C			
D			
E			
F			
Wnioski			

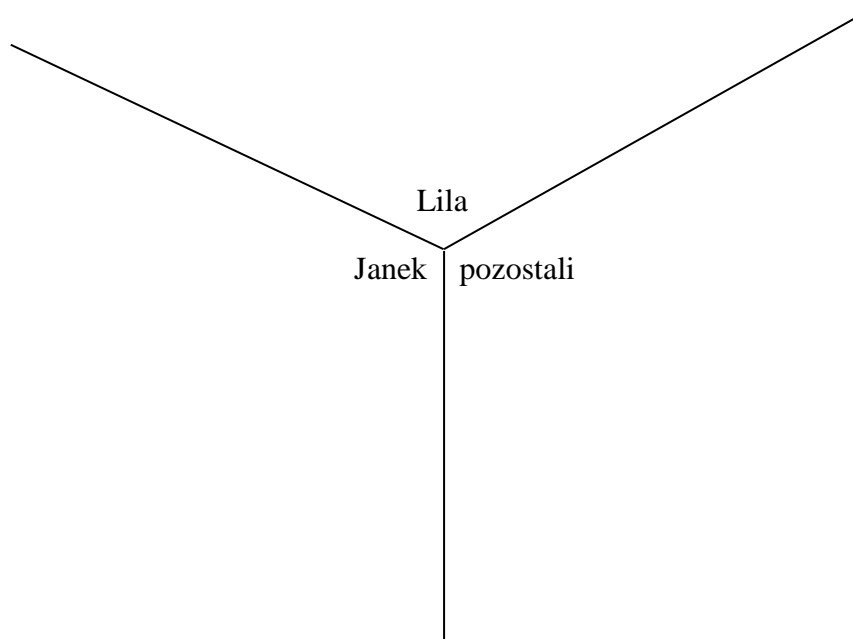
2. Scharakteryzuj rodzinę głównej bohaterki.

3. Opisz zachowania dorosłych w drugiej części filmu.

Mama Lili	Tata Lili	Partner mamy	Mama Janka	Tata Janka	Policjant
Wnioski					

4. Wypisz motywacje, którymi kierowali się młodzi bohaterowie

5. Określ sposób myślenia i motywacje młodych bohaterów.

Przyczyny	Decyzje	Skutki
Ocena		

Materiały pomocnicze 2. Tekst piosenki „To co czujesz, to co wiesz”

*Powiedz mi o co ci w ogóle chodzi
powiedz mi po co ci te kombinacje
nie musimy się katować
nienormalną sytuacją
nauczymy się kochać
przestaniemy się bać
życie stanie się muzyką
i stanie się to co ma się stać*

*to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz*

*więc nie pytaj o nic i
nic nie mów więcej
niech płonie ten ogień
coraz goręcej
nauczymy się kochać
przestaniemy się bać
życie stanie się muzyką
i stanie się to co ma się stać*

*to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz
to co czujesz, to co wiesz*

[Źródło: http://www.tekstowo.pl/piosenka,brygada_kryzys,to_co_czujesz_to_co_wiesz.html
(dostęp: 10.10.2015)]